

První odpověď, kterou nám dává svatá Terezie, je: Čas nic neznamená. Jeden den je jako tisíc let. Boží milost se může s nadpřirozenou silou zmocnit srdce člověka během několika vteřin. Terezie říkala, že Bůh nepotřebuje roky, aby vykonal v duši člověka své dílo lásky. Jediný paprsek z jeho srdce může nechat vykvést květ, který vydrží až na věčnost. Dodala: Zdá se mi, že láska může nahradit celý dlouhý život. Boha zajímá jen láska. Pokud nějaký hříšník dokáže vnímat lásku, otevřít své srdce a jít k Bohu, Bůh to bude brát v úvahu. Bůh může během okamžiku všechno naprosto změnit. To platí pro každého z nás.

Důvěra vede k lásce. Vy, kteří máte děti, víte moc dobře, že když budete důvěřovat svému dítěti, zavedete ho na stezku lásky. Pán miluje naše prázdné ruce. Nejde o to opájet se sám sebou nebo věřit ve své zásluhy. Pán nehledá nejdřív mezi velkými dušemi, volí si ty malodušné. Nevybírá si movité nebo známé muže či ženy. Bůh nás má rád nezištně. Vždycky stojí na straně těch, kteří prohrávají. Spiritualita svaté Terezie a lotra po pravici spočívá ve čtyřech základních elementech: pokore, skromnosti, důvěře a odevzdání.

Snad tisíckrát jsem si to ověřil u svých mladých: smysl pro skromnost je pro chudé přirozený. Navenek se projevují násilnický, tváří se vyzývavě, jsou tvrdí jako

Rambo. Ale jak jsou pokorní, když na ně někdo hledí s láskou! Ti kluci mě vždycky svou chudobou zasáhli až do hloubi duše. V nich znovu nacházím evangelium. Jejich skromnost mě dojíhá. Když se cítí milovaní, začnou důvěřovat. Na začátku je to těžké, mají vybudovaný pořádný kruh. Když vědí, že jim někdo důvěřuje, tak se uvolní.

A tak se stal lotr po pravici svatým. Všechno se odehrálo během několika hodin.

Bůh daroval lidstvu svůj život, daroval sám sebe. Jan nám říká: Bůh je láska. Tuhle větu jsem četl, když mi bylo třináct, pamatuji si to ještě dnes. Bylo to jako zjevení a i teď, o víc než padesát let později, je to stejný šok, když ji čtu. Tahle věta je vůdčím principem mého života. Je to základ všeho. Každé mé kázání je kázáním o lásce. Kdybych nemohl kázat o lásce, byl bych handicapovaným knězem. Křesťané nepotřebují nic jiného. Kterýkoliv křesťan může svědčit o lásce. Ibn Arabi, ten muslimský imám, to řekl už před sedmi sty lety: Mým náboženstvím je láska. Taky to pochopil. Musíme se stát ztělesněním lásky a darovat sami sebe.

Jsmo svobodní. Máme svobodu milovat, a to i ty nejhorší z nás. To je Kristova poslední, neocenitelná lekce. A ve své podstatě největší.

Guy Gilbert

– Evangelium podle svatého Lotra

Další texty v týdnu

Po: Zj 14,1-3.4b-5; Lk 21,1-4

Út: Zj 14,14-20; Lk 21,5-11

St: Zj 15,1-4; Lk 21,12-19

Čt: Zj 18,1-2.21-23; Lk 21,20-28

Pá: Zj 20,1-4.11-21,2; Lk 21,29-33

So: Zj 22,1-7; Lk 21,34-36

Prameny, odkazy

Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina;

Průvodce životem – Lukáš (Luxpress); Pavel Zahradníček – www.biblickedilo.cz

34. neděle v mezidobí – slavnost Krista Krále – cyklus C 21. listopadu 2010

³⁵Když Ježíše ukřižovali, lid stál a díval se. Členové velerady se mu vysmívali: „Jiným pomohl, ať pomůže sám sobě, je-li Mesiáš, Boží Vyvolený.“ ³⁶Posmívali se mu i vojáci, přistupovali, podávali mu ocet ³⁷a říkali: „Když jsi židovský král, zachraň sám sebe!“ ³⁸Nad ním byl totiž nápis: To je židovský král. ³⁹Jeden z těch zločinců, kteří viseli na kříži, se mu rouhal: „Copak ty nejsi Mesiáš? Zachraň sebe i nás!“ ⁴⁰Druhý ho však okřikl: „Ani ty se nebojíš Boha? Vždyť jsi odsouzen k stejnému trestu!“ ⁴¹My ovšem spravedlivě: dostáváme přece jen, jak si zasloužíme za to, co jsme spáchali, ale on neudělal nic zlého.“ ⁴²A dodal: „Ježíši, pamatuj na mě, až přijdeš do svého království.“ ⁴³Odpověděl mu: „Amen, pravím ti: Dnes budeš se mnou v ráji.“ *Lk 23,35-43*

Úvod k meditaci

Teprve na kříži se Ježíš nechává prohlásit za krále. Tam už totiž nehrozí, že si z něj davy udělají pozemského vůdce. Zde lze Kristovu panování porozumět jen očima víry. Uprostřed největší slabosti Ježíš slaví největší vítězství – vítězství nad smrtí a hříchem. Jako jeden ze zločinců i já se mohu modlit: *Ježíši, pamatuj na mě, až přijdeš do svého království.* Jaké je moje vnímání Ježíše jako Krále? Při jakých konkrétních příležitostech se podobám členům velerady a jsem naplněn výsměchem a pohrdáním vůči někomu, kdo je bez společenské prestiže, plný bolesti a nemá ani vzhled a důstojnost? Co mě učí první, samotným Ježíšem *kanonizovaný*, světec – lotr po pravici?

Výklad biblického textu

Kontext: Je pozoruhodné, že všichni evangelisté jsou v této nejhroznější části příběhu velmi struční, v ostrém protikladu k barvitým popisům utrpení náboženských mučedníků v tehdejšímu judaismu (např. 2 Mak 7,3-19). Nechtějí lacině drásat nervy čtenářů a posluchačů, ale skrze střídme poselství o Ježíšově vítězství skrze smrt a bolest je pohnout k hlubšímu obrácení. Tento text se samozřejmě čte také v pašii v cyklu C, zde se na něj díváme zvláště z pohledu svátku Krista Krále.

³⁵**Když Ježíše ukřižovali:** Ukřižování se považovalo za jeden z nejhorších způsobů poravy, to potvrzuje i starověký židovský historik Josef Flavius ve svém díle *Válka židovská* (7,203), protože spojovalo tvrdé fyzické mučení s pomalým zadušením, protože nebylo možno se – pro bolest a únavu – nadzdvihnout se a více se nadechnout.

1. čtení:

2 Sam 5,1-3

2. čtení:

Kol 1,12-20

Evangelium:

Lk 23,35-43

Srovnání:

Žl 22,7-8

Žl 69,21

Lk 23,4,14

.15.22

Zj 2,7

Lid stál a díval se. Členové velerady se mu vysmívali: Lukáš pečlivě rozlišuje mezi postojem lidu a postojem vůdců. I když také ve vyjádření *lid stál a díval se* se může jednat u někoho o mrazivou lhostejnost a bulvární přístup: *půjdeme se na to kouknout*, lid se Ježíšovi přesto aktivně neposmívá. Dokonce Lukáš o několik veršů dále naznačuje, že nakonec tento zástup projevuje lítost a pohnutí: *A ti, kdo se v celých zástupech sešli na tu podívanou, když viděli, co se stalo, odcházeli bijíce se do prsou* (Lk 23,48). Narozdíl od lidu se vůdcové, členové velerady (*archontes*), Ježíšovi vysmívají aktivně, podobně i vojáci. Čtenář, který zná pravdu a vidí celý děj s vírou, vidí, jak se z ironie a výsměchu vůdců stává nakonec vyznání pravdy: Ježíš nakonec skutečně opouští kříž vítězně (vzkříšení třetí den), zachrání nejen sebe, ale spásu dává každému a ukáže tak, že je skutečně Mesiáš, Boží vyvolený, Král.

³⁸ Nad ním byl totiž nápis: To je židovský král: V Janově evangeliu se dozvídáme, že autorem nápisu byl přímo Pilát, a tím zavdal příčinu k debatě s Židy o náležitosti tohoto znění: *Pilát dal napsat nápis a připevnit jej na kříž. Stálo tam: Ježíš Nazaretský, král židovský. Ten nápis četlo mnoho Židů, neboť místo, kde byl Ježíš ukřižován, bylo blízko města; byl napsán hebrejsky, latinsky a řecky. Židovští velekněží řekli Pilátovi: „Neměls psát, židovský král“, nýbrž „vydával se za židovského krále.“ Pilát odpověděl: „Co jsem napsal, napsal jsem.“* Jak byl chápán nápis (*epigrafé* – běžný postup u popravených, viz Suetonius, *Život Caligulův* 32,2) nad Ježíšovou hlavou, když Pilát několikrát prohlásil, že je Ježíš nevinný? Aby si křyl záda, kdyby ho někdo později obvinil? Jako výstraha? Jako projev cynismu a otupelosti k pravu? Jako ironie? Možná. Svlечený a veřejně popravený král: to znamenalo, že nepochybně navždy o království přišel. Ale Ježíš, který lidskou moudrost obrací vzhůru nohama, právě do svého království nyní vstupuje. Jeho smrt a vzkříšení měly zasadit smrtelný úder vládě zla a měly upevnit jeho autoritu a moc nad zemí. Jen málo lidí, kteří onoho ponurého odpoledne četli tento nápis, pochopilo jeho význam, ale nápis – na první pohled ironický – byl ve skutečnosti zcela pravdivý. Nic nebylo ztraceno. Ježíš je Králem Židů, pohanů a celého vesmíru.

⁴¹ ale on neudělal nic zlého: již poněkolkáté zde slyšíme prohlášení Ježíšovy nevinu, srovnání s Pilátovým vyjádřením – Lk 23,13–23. Zde je jako obhájce zločinec, který ví o vlastních skutcích, které ho přivedly k trestu smrti, a zároveň vidí u Ježíše absenci viny.

⁴² Ježíši, pamatuj na mě, až přijdeš do svého království: Oslovení osobním jménem *Ježíši* zde překvapuje: Lukáš je jinak vkládá do úst pouze posedlým a lidem toužícím po uzdravení (4,34; 8,28; 17,13; 18,38). A není bez zajímavosti, že toto jméno v překladu znamená *Pán zachraňuje*. Tento umírající muž se obrátil ke Kristu, prosil ho o odpuštění a Kristus – Král – ho přijal. Je zjevné, že to nejsou nakonec naše činy, které by nás zachránily, ale především naše víra v Ježíše Spasitele. Ježíš měl i ve svém utrpení soucit s tímto zločincem, který se rozhodl v něho uvěřit. Když se obrátíme k Bohu již v mládí, náš život bude mnohem užitečnější a bude dávat větší smysl, ale i ti, kteří dělají pokání, tedy obrátí se v posledním okamžiku života, budou s Bohem v jeho království.

⁴³ Dnes budeš se mnou v ráji: Ačkoli je přibit na kříž, ponížen a potupen, jedná jako suverénní vládce, jako Král. Neboť výsadou a právem králů je udělovat milost. Jestliže chce, může osvobodovat ty, kteří propadli trestu. Dnes bychom řekli, že může vyhlásit amnestii. A on svého práva využívá. Hebrejský výraz *amen*, kterým svůj královský, osvobozující výrok uvozuje, vyjadřuje pevnost, jistotu, neochvějnost a spolehlivost, se kterou tento osvobozující výrok vynáší vládce a Král. Mluví stručně – jeho jediné slovo stačí.

K tématu

Triumfalismus církve? Velikášství? Touha po moci? Tyto a podobné myšlenky by mohl navodit dnešní svátek *Krista Krále*. Avšak samotné evangelium uvádí na pravou míru podstatu této slavnosti: žádná touha po moci, žádný triumfalismus. Oslavujeme totiž krále s korunou ... trnovou. Krále bezmocného, posmívaného, opovrženého, slabého. Je skoro pochopitelné a logické, že většina stojících u kříže nemohla v něm rozpoznat Božího vyvoleného. Vždyť *neměl vzhled ani důstojnost. Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedýchali. Byl v opovržení, kde se ho zřekl, muž plný bolesti, zkušný nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili* (Iz 53,2-3): a takový že by byl ten vytožený a úspěšný židovský král? Největší znalci Písma ho nerozpoznali, ti nejzbožnější, bezúhonní podle zákona ho zavrhl, jen jeden zločinec ho poznal. V člověku prokletém podle zákona (*proklet každý, kdo visí na kůlu* – Dt 21,23) poznal Božího vyvoleného! A ten zločinec, ačkoli nebyl žádným *teologem* nebo *světcem*, poznal jednu velkou pravdu: Bůh zjevuje sebe *pod opačnou podobou*. Zjevuje svou velikost v maličkosti, moc v bezmoci, sílu ve slabosti. Proč? Nebylo by jednodušší, kdyby se Bůh zjevil *jasně*? Bůh se v Kristu mohl zjevit jako *silný a mocný*, který odstraňuje rázně a nekompromisně všechny nepřátele, který překonává všechna úskalí a nepodléhá žádné slabosti. Avšak takový Bůh by byl příliš velký... a budil by strach i zděšení. Ubohý člověk by nebyl schopen ho přijmout, navázat k němu vztah, protože by byl příliš *velký a nadlidský*. Kristus nechtěl člověka přemoci a pohlit svojí mocí, ale přitáhnout ho k sobě. A věděl, že ho přitáhne právě skrze nepatrnost, bezmoc, slabost: jen tak člověka pomalými kroky přesvědčí, že se může přiblížit, že se nemusí bát. Kristus ukazuje svoji královskou důstojnost tím, že je služebníkem. Služebníkem až na kříž, kde slouží nejenom jednomu ztroskotanci, ale i celému množství dalších lidí. Slouží skutečně královsky tím, že uděluje milost: omilostňuje a zachraňuje před smrtí.

Angelo Scarano – www.pastorace.cz

Proč jsou svatá Terezie a lotr po pravici v ráji? Mají společnou spiritualitu.

Rád připomínám onoho lotra, který byl v poslední chvíli Ježíšem kanonizován. Papežové vyhlásili tisíce svatých. Ale až příliš často zapomínáme, že jen jeden v celé historii církve byl kanonizován samotným Ježíšem Kristem, a to tenhle lotr. Katolická církev umí blahořečit a svatořečit, mluví o svatých, ale zřídka připomíná lotra po pravici. Určitě to nebyl jen obyčejný zloděj peněženek. A Kristus ho popadl a vzal s sebou přímo do ráje.

Co to má znamenat? Z lidského pohledu je to hrozně nespravedlivé. Bereme-li v úvahu Kristův pohled, je možné doufat vždycky.

Protože Ježíš Kristus sám řekl, kdo bude první v Božím království, nemůžeme to zpochybňovat. To je nemožné.

Jak to máme vysvětlit? Já mám lotra po pravici moc rád, protože se dost podobá mým delikventům. Při čtení evangelia bychom měli onen poslední pohled Krista na tohle lotra mít na zřeteli. To by pak církev doslova přetékala milosrdenstvím!

Céline Martin (sestra Geneviève), sestra a důvěrnice svaté Terezie, říkala: „Spiritualita mé sestry je stejná jako ta, kterou měl lotr po pravici.“ Byl to od Céline Martin geniální projev intuice, že svatého z Golgoty a svatou Terezii takhle přiblížila. Právě pod vlivem toho jsem psal tuto knihu.